

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — fl. Negyedévre. 3 kor. — fl.
VIDÉKEN: Félévre . . . 9 kor. — fl. Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Feloldó szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL:

Debreczen, Főtér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Védekezés az uzsora ellen.

Népek milliói nyögnek az uzsora terhe alatt. Az emberiség tömegéből kiszámíthatlan fufang és cselvetésekkel szedi áldozatait, mind nagyobb mérveket öltve az utóbbi időben.

A gazdaszövetség indítva érezte magát ez általános súlyos közgazdasági betegséget nyilvános tárgyalás alá venni — Károlyi Sándor gróffal az élén.

Az uzsora éppen úgy, mint a megszorult ember, mindig volt és lesz. — Idők folyamán azonban alakot változtat — ezerféle módon pusztít és mindenkork ürthatalannak bizonyult.

Az emberiség szorult helyzetével, az általános szegénységgel szemben a kérdés megoldása bármilyen szigoru törvénnyel is igen nehéz és nagyon bonyolult.

Nagyon nehéz teszi egyoldalról a védekezést az uzsorások szerfölötti leleményessége, amelylyel az uzsorára vonatkozó törvény szigorúságát kijátszani törek-

szenek, másrészt pedig az áldozatok szemérmessége, mert tapasztalati tény, hogy előforduló esetekben nagyrészen még ők keltek védelmére a szipolyozó pióczáknak és enyhítették a le-sújtó igazságos elbánás megtorló intézkedését.

Az uzsora a pénzvágy, a vagyonszerzés, egy kielégíthetetlen pénzsomjuság szenvedélye, amely az istenileg alkotott emberben minden lelkiismeret szavát elnyomja és az állati ösztönnel bírók sorába süllyeszti le az értelemmel megáldott embert.

A kapzsiság szenvedélye minden nemesebb érzést kiöl. Az uzsorával összeharácsolt vagyon élvezőjével szemben a beteg társadalom elnéző és a vagyon tiszteléténél fogva nem tekint annak forrására soha és eléggé jellemző a közfelfogásra, hogy az uzsora fertőjéből vagyoniilag kiemelkedett emberek „a pénz emberség” jel-szavával a tiszteletet követelők közé sorakoznak.

A gazdaszövetségben meg-

vitatott elveket föl kell venni törvényileg úgy, mint társadalmilag, a legszigorubban üldözni, mert véleményeltérés az uzsora büntetésére — lelkiismeretes embereknél nem lehet.

A közgazdasági élet ellen irányuló bün, amelyet minden törvényesen megengedett módon irtani kell.

Az irányadók törekedjenek az általános elszegényedés meggátolására, a megélhetési viszonyok könnyítésére. Ennél a tárgynál ismét fölkerül az egészséges hitel-üggyek fejlesztése.

A legfigyelmesebb körültekintést igénylő igen szigoru törvény kell az uzsora megfékezésére, mert csak erről lehet szó, miután az uzsora addig meg nem szűnik, míg megszorult ember lesz.

A magyar delegáció ülése.

Elnök: Gróf Andrássy Gyula.

Elnök: Az ülést megnyitom. A mai ülés jegyzőkönyvét Kristoffy Jegyző ur fogja vezetni, a szólásra jelentkezőket Münnich

Esküvőn.

Elvitték a kis menyasszonyt idegenbe messze; Összezágnak a jó szülék: vajjon boldog lesz-e?...

— A násznép még együtt marad; vigan foly a nóta, Muzeika szól, szilaj tánez jár kora reggel óta.

... Elvitték a kis menyasszonyt idegenbe messze... Én is kérdem találgatom: ugyan boldog lesz-e?...

S tudja Isten! mintha nem is a lakzija folya: Egy elsirek egy sarokban, mintha meghalt volna!...

Balla Miklós.

Különös fozkó.

A spanyol-francia határon egy fürdő-hélyen meghalt egy uriember, akinek az volt az utolsó kívánsága, hogy Madridban temessék el. A halottnak egyik rokona erre kiment

a vasuti állomásra, hogy megtudakolja, mennyibe kerülne a tetemnek Madridba szállítás.

— Háromezer pezetába — felelte az állomásfőnök.

— Ez egy kicsit sok, — mondja a kérdezősködő ur s aztán hazafelé indult.

De alig hogy kitétte a lábát az ajtón, utánna ment egy vasuti hivatalnok. Megtudta, mondotta, hogy halottat akar küldeni Madridba s hogy ezért három ezer pezetát kérnek. Ő sokkal kevesebbért elszállítja a halottat, csak öltöztessék föl szépen, hozzák el két emberrel egy karosszékekben, mintha meg volna benuva s váltsanak neki egy hetven pezetás jegyet Madridba. Ő majd a kalauznak a tetem őrizéséért ad valami borralalót s rendben lesz a dolog. Az ajánlat nagyon csábító volt, el kellett fogadni. Másnap reggel a halottat nagy köpenybe burkolva kivitték a vasuti állomásra s beültették egy elsőosztályu kocsiszakas egyik sarkába. Utközbnn a kalauz gyakran betekintett a halottnak a szakaszába, hogy lássa, nem fordult-e le az ülésről. Egy állomáson, Miranda de Ebroban a kalauznak

valami dolga volt azalatt az egy percz alatt, mig a gyorsvonat állott s egy angol, aki Bilbaoból jött, beszállott abba az elsőosztályu kocsiszakasba, amelyben a halott utazott. Az angol az utitárstól engedelmet kért, hogy rágyujthasson a pipájára, de az utitárs természetesen egy szót sem válaszolt.

— Bizonyosan alszik, — gondolta magában az angol s rágyujtott.

A füst mind sűrűbb lett a kocsiszakasban, s az angol megint megszólalt:

— Megengedi kérem, hogy az ablakot kinyissam? —

Az utitárs, akinek a szemére lecsuszott a sapkája, természetesen megint nem válaszolt.

— No, ez különös ficzko lehet, — gondolta magában az angol, s kinyitotta az ablakot.

A következő állomáson, Venta de Bannosban hálókocsit kapcsoltak a vonathoz s tolatás közben egy igen heves lökés következtében, az utitárs leesett az ülésről. Az angol nagyon meg volt lepetve, mikor látta, hogy az utitárs nem kel föl, és segíteni akart neki, hogy talpra állhasson. Amint

Nyári ujdonságok.

Bartha Kálmán főtéri üzletében (városház épület) szabott ár. Tisztviselőknek 5% engedmény.

Napernyő, Öv, glace és nyári keztyű, kötött, szövött áru, nyakkendő, Boa legyező, arcfátyol, zsebkeendő mindennemű toilett czikk, kézi és oldal-táska, Uri fehérneműek jutányos áron beszerezhetők:

Aurél jegyző ur fogja jegyezni. Kérem felolvasni a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Kristoffy József jegyző felolvassa a június 4-én tartott ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: következik a tegnapi ülés és tegnapi ülésen megállapított hadügyi, tengerészügyi albizottságok jelentéseinek végleges szerkezetükben való megszavazása, a velők kapcsolatos határozati javaslatokkal együtt. Kívánja-e ezeket a t. országos bizottság megszavazni. Igen? Nem! (Felkiáltások. Igen!) Azt hiszem kimondhatom, hogy megszavaztatnak és az osztrák delegációval közöltetni fognak. Most pedig kérem a t. országos bizottságot még arra, hatalmazzon fel, hogy az osztrák küldöttségtől átérkező üzeneteket a hetes albizottsággal közöljem. A hetes albizottság azóta megalakult, megválasztotta elnökévé *Perczel* Dezső bizottsági tagot és előadójává *Münich* Aurél bizottsági tagot. Felhatalmazást kérek továbbá arra is, hogy megállapítsam a jövő ülés napját, a melynek napirendje a hetes albizottság jelentésének tárgyalása lesz. Több tárgy nem lévén, az ülést ezenel bezárom.

A képviselőház munkarendje.

Széll Kálmán sokat beszélt, de nem mondott semmit. Tegnap is kétszer felszólalt a képviselőház munkarendje dolgában, de egy ízben sem preczizította a kormány álláspontját a további teendőkre nézve, még akkor sem, midőn Szederkényi őt egyenesen azzal a váddal illette, hogy semmittevással akarja az időt kihuzni.

Annyi bizonyos, hogy a Ház néhány jelentéktelen javaslat letárgyalása után megkezdte a nyári szünetet, mely késő őszig fog tartani. Tehát se a kvótára, se a perrendtartásra, se a kiegyezésre nem kerül sor.

Az új Ház, mióta együtt van, nem végzett egyebet a költségvetésnél, őszszel pedig már az költségvetés fog nyakába szakadni.

megfogja a kezét érzi, hogy jég hideg; tovább tapogatja, s látja, hogy az utitárs halott.

Nagyon kellemetlen ez a dolog — gondolta magában az angol — ebben az átkozott országban igen furcsa az igazságszolgáltatás, még azzal gyanúsítanak meg, hogy én tettem el láb alól. Ebből a kínos helyzetből valahogyan szabadulni kell.

Hamrosan elszánta magát, kinyitotta a kocsi ajtaját, fölemelte a halottat és — kidobta. Vallásdolidban a kalauz megint tekintett a kocsiszakaszba, s rémülettel látta, hogy az a hely, ahol az ő holt utasa ült, — üres! Összeszedte magát, benyitott a kocsiszakaszba, s megszólította az angolt:

— Kérem a jegyet...

S aztán szórakozottságot tettetve, így szólt:

— Nem utazott, kérem, ebben a szakaszban még egy ur?

— De igen — válaszolt az angol, szintén nyugodtságot tettetve — csak hogy az az ur az előbbi állomáson kiszállott

A kalauz szinte kövémeredt, de nem mert szólani.

Tulzsufolt elemi iskolák.

A tanfelügyelő előterjesztése.

Debreczen, június 5.

A közigazgatási bizottság tegnap délután tartott ülésén Csányi Viktor tanfelügyelő jelentése kapcsán, mely Debreczen iskoláiról számolt be, megemlékezett a Svetits intézetről és a római kath. elemi iskolák ügyeiről.

A tanfelügyelő a Svetits intézetről a legnagyobb elismerés hangján szólt. A tanerők kitünők, a nevelési módszer példás, a növendékekkel való bánásmód szintén minta szerű. Egyike ez az intézet a tanfelügyelő véleménye szerint a legjobb magyar iskoláknak.

Pedagógiai szempontból azonban egy kis baj van a római kath. elemi iskolákban. Itt a tanítók egyrésze nem képes olyan eredményt produkálni, mint a miőt várni lehetne tőlük. Ennek oka pedig az illető iskolák tulzsufaltsága. A római kath. elemi iskolákban egy tanító például 118, egy 132, egy pedig, a mi szintén példátlan, 171 növendéket oktat. Nagyon természetes, hogy ennyi növendékekkel olyan eredményt elérni, a mely a tanítót magát is megnyugtassa, nem lehet.

A közigazgatási bizottság hosszas eszmecsere után folytatott az elemi iskolák ügye felett — és végül kimondotta, hogy felhívja a római katolikus iskolaszéket és egyháztanácsot, hogy az iskolák tulzsufaltságán még a nyár folyamán segítsen. Alkalmazzon az iskolákban megfelelő tanerőket — a növendékeket pedig egy ossza fel egyes tanítók között, hogy egy-egy osztály létszáma a törvényes maximumot meg ne haladja. Szeptember elsején már új beosztás szerint, új tanerőkkel gyarapodva kezdje meg a római kath. elemi iskola működését.

A katolikus iskolaszék természetesen megfogja szíveelni a közigazgatási bizottság megjegyzését és szeptemberre lehetőleg segíteni fog a csakugyan tulzsufolt iskolák állapotán.

Agyonlőtt magyar mágnás.

Egy magyar gróf halála.

— Távirati tudósítás. —

A párizsi egyetem jogi fakultásának egyik elismert kitünő növendékét gróf Wiss Béla országgyűlési képviselő Albert nevű fiát, május 14-dikén Transzvalban az angol előőrsek lelőtték, abban a pillanatban, mikor 3 társával az őrvonalon keresztül a bur vezérekhez iparkodott. Gróf *Wiss Béla* nál voltak *Krüger* és *Lleyds* táviratai, a melyekben tudatják, hogy az angol közvélemény a béke érdekében a legmesszebbmenő engedményeket fogja koncedálni és így óva intik a vezéreket, hogy csakis oly feltételeket fogadjanak el, a mely a burok szabadságát semmiben sem korlátozza.

Ez üzenet azonban már nem került a bur vezérek kezébe.

Gróf *Wiss Béla* csak a múlt héten értesült *Lleyds*től, hogy fia Délafrikába érkezett és tegnap meg az angol hadügyminiszter az angol nagykövet úján értesítette gróf *Wiss Béla*t — a magyar parlament tagját — hogy fiát, Albertet május 14-dikén lelőtték.

Széll Kálmán miniszterelnök ez ügyben hivatalosan sürgönyözött Londonba, míg a melyen lesújtott családapa birtokára utazott, hogy családjával a végzetes katasztrófát tudassa.

VIDÉK.

Szabó Károly temetése. *Szabó* Károlyt, a bihari egyházmegye néhai való esperesét tegnap délelőtt helyezték Kerekiben örök nyugalomra. Imát *Sulyok István*, oráziót *Csák Máté* nagyváradai lelkészek mondottak. A sirnál *Nádudvari Lajos* borsi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró mondott búcsuztatót. *Nádudvari* volt az, kinek karjai között végsőt dobant *Szabó Károlynak* nemes szíve. A temetésen óriási közönség volt jelen.

Véres rablógyilkosság. Borzalmas rablógyilkosság történt tegnapelőtt este *Görcsöny* község közelében, hol — mint nekünk írják — *Hajecski Mihály* és *Szencsik Pál* görcsönyi lakosokat összezuzott fejvel, halva találták. *Hajecski* és *Szencsik* régidóktól fogva sertéskereskedést űztek, a miből tisztességes vagyont szereztek. Két héttel ezelőtt 180 darab sertéssel indultak el s miután azokat eladták, vasárnap estefelé érkeztek vonaton a közeli állomásra, mely *Görcsöny*től 10 kilométernyire fekszik. A két ember gyalog indult el az állomásról hazafelé; zsebükben, a mint ez a náluk talált számadásaiukból kiűnt, 1800—2000 forint lehetett. Családjuk, a kiket jöveteükről értesítettek, aznap este hiába várta őket. Másnap hajnalban *Szencsik* fia kocsin elindult az állomásra, remélvén, hogy apja a reggeli vonattal érkezik. Alig egy negyed órányira a községtől a mezőrtől értesült a *Szencsik* fiu, hogy a mezőn két agyonvert ember fekszik. A fiu oda hajtott s a két emberben a saját apját és *Hajecskit* ismerte fel. Az esetről értesült csendőrség eddig két embert tartóztatott le a gyilkosság gyanuja miatt, de hogy ezek a valódi tettesek, az még bizonytalan. A nyomozást folytatják.

Fellázadt község.

— Saját tudósítónktól. —

Keresztes község lakosai pár nap óta nyílt ellenszegülésbe törtek ki a hatóság ellen s hétfőn már megtámadták a kirendelt csendőrséget is, a mi vérontásra adott okot. Az eset előzményei — tudósítónk szerint — a következők. A község területén az urbéri földek felosztása után maradt egy 200 holdas rét, melyre úgy az urbéressek, mint a volt uraság, a *Koller* család örökösei igényt tartottak. A rétet a község lakosai használták míg a per folyt. Pár hónappal ezelőtt a bíróság, a *Koller* örökösök javára döntött.

A lakosság, melynek szénatermése ebtől a rétből került ki, hallani sem akart az átadásról, különösen most, hogy éppen a szénakaszálás előtt voltak s a múlt héten többen hozzá is fogtak a füélevágáshoz, de az uradalom intézkedésére a csendőrség megakadályozta őket. Minthogy a lakosság e miatt lézadásba tört ki, megfélemezésükre nyolcz csendőrt rendelték ki. Hétfőn reggel a lakosság kaszával felfegyverkezve kivonult a rétre, hogy a kaszálást megkezdje.

A csendőrség utjukat állotta, mire a felbőszült néptömeg néhány izgó bujtogatására megtámadta a csendőröket, a kik egy fal mellé buzódvá, kénytelenek voltak a tömeg közé löni. Négy ember, *Rép Ádám*, *Májk István*, *Kozma András* és *Seprős József* súlyosan megsebesültek. A lövés után a tömeg szétfutott, de azért még most is fenyegetőznek, hogy a rét miatt nagy vérontás lesz és kipusztítják az uraságot. A vizsgálat megejtése végett katonai és polgári hatóságok kiküldöttjei jelentek meg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Komjáthy János becsületsértési pere. Ismert mindenki előtt az a becsületsértési per s annak története, melyben Komjáthy János, volt színházdirektor és Szathmáry Árpád szerepelnek, mint perlekedő felek. Ez ügyben 1902. február havában ítélezett a királyi járásbíró, mely Komjáthy Jánost pénzbüntetéssel sújtotta. Komjáthy felebbezett az ítélet ellen s így került az ügy a törvényszék, mint felebbíteli bíróság elé, mely holnap dél előtt hoz ítéletet a bohém-affer ügyében.

§ A Feldmesser bűnügy epilógusa. A Feldmesser családnak sok baja volt ebben az évben a debreczeni törvényszéknél. Csődügy, csalás és más büntetendő dolgok vádjai miatt hosszabb ideig ült a család vagy annak egyik másik tagja a vádlottak padján. Legutóbb Feldmesser Lajos felett ítékezett a debreczeni törvényszék lopás ügyében. Feldmesser Lajost ekkor hat hónapi börtönre ítélte a törvényszék. A jövő hét szerdáján különböző bűnös manipulációk miatt szab. össz. büntetést reá a törvényszék. Ez lesz a sokáig húzódo Feldmesser ügynek epilógusa.

§ Gavallér tolvaj. Ugy áll a dolog, hogy Gavallér György, a ki kocsis volt a Balmaz-Ujvárosban lakó Molnár Albertnél, tavaly júniusban ellopott gazdájától néhány zsák zabot. Gavallér ezenkívül állítólag szalonját is lopott gazdájától s azt eladta Balogh Istvánnak. A tegnapi tárgyaláson csak részben bizonyultak igaznak e vádak s ezért a törvényszék felmentette Gavallér Györgyöt. Ellenben az orgazdasággal vádolt Balogh Istvánt bűnösnek mondta ki és őt egy napi fogházra ítélte. Ez az ítélet jogerős.

§ Amazonok harcza a kútnál. Hajdu-Nánáson furcsa perpatvar keletkezett tavaly két asszonyzemély között. Jókó (Dorogi) Anna és Tóth Györgyné egyszerre mentek a falu kújára s ott valami miatt összekaptak. A folytatás aztán olyan volt, mint ez az asszonyoknál szokásos. A két amazon neki esett egymás kontyának és cibálta azt teljes erejéből. Jókó Anna pedig felkapta a nála levő bádognakánát s azzal úgy fejbe vágta Tóthnét, hogy ennek a szemét majdnem kiütötte s az arcán súlyos sérülést okozott. A törvényszék tegnap egy havi fogházra ítélte a harcziás amazont, aki azonban felebbezett.

§ Tóth Kálmán tolvaja. Tóth Kálmánt, az ipartestület elnökét tavaly érzékenyen megkárosította egyik segéde. Marmula János ott dolgozott a Tóth Ferencz cég szabóüzletében s tüförgatás közben olyan sebesen járt a keze, hogy ellopott főnökétől egy vég finom szövetet. A tolvajlás később kiderült s Marmulát lopás miatt vád alá helyezte az ügyészség. Tegnap tartott ez ügyben főtárgyalást a kir. törvényszék dr. Szeőke bíró elnöke alatt. A vádlott töredelmesen bevallotta bűnét, Tóth Kálmán sem kívánta volt segédjének szigorú megbüntetését; ez enyhítő okok figyelembevételével a törvényszék Marmulát két heti fogházra ítélte.

§ Rendőr és házaló. Bogdán Gyula 12-es számú rendőrnek, miért, miért nem, rengeteg baja akad folytonosan a törvény előtt. Hol megverik, hol ő ver meg valakit, de majdnem minden galibában szerepel a neve. Tegnap Krausz Mór házaló ügyét tárgyalta a törvényszék. Krausz tavaly, október 8-án egy kocsmában összeveszett Bogdánal, a kinek rendőri karszalagját is letépte a dulakodás hevében. Hatóság elleni erőszak miatt indított eljárást Krausz ellen az ügyészség. A tárgyalás, melyre igen sok tanu van beidézve, még folyik.

Lemészárolt magyar katonák.

Száz katona halála.

Távirati tudósítás.

Debreczen, július 5.

Belgrádból táviratozzák: Az itt megjelenő „Glas Srpstva” nevű ujság azt írja, hogy a bosnyák-török határon, az ugynevezett „Popacine Dolina”-nál az arnauták lemészároltak 100 osztrák-magyar katonát, akik a plevljei helyőrséghez tartoztak.

Ezek a katonák egy tiszt vezetése alatt őrzőjáratot teljesítettek, miközben átlépték a határt és török területre értek, ahol őket egy nagy csapat arnauta lesből megtámadta és egytől-egyet lekasabolta.

A nevezett lap hozzáteszi, hogy erről a dologról mindenki tud Plevljében, de a hatóságok az ujságoknak megtiltották, hogy a dologról irjanak. Az incidens óta a plevljei, pripepoljei és triboji helyőrségeket jelentékenyen megerősítették.

SZÍNHÁZ.

Malicziózus férj. — Nem jön velem az operába, Balogh ur?

— Mit adnak?

— A „Mephisto” című operát.

Balogh ur anyósára néz, azután így szól:

— Ha sátánt akarok látni, nem kell a színházba ellátogatnom!

Makó Lajos pereli az államvasutakat. A debreczeni színház igazgatóját, Makó Lajost, mint megirtuk, temesvári átköltözésekor érzékeny kár érte. — Diszleteinek javarésze, az államvasutak gondatlansága miatt összeázott. A vasut-igazgatóság pár héttel ezelőtt szakértőkkel felbécsültette Makó kárát és akkor úgy volt, hogy azt meg is fizeti. Időközben mást gondoltak odafenn és tudatták Makóval, hogy nem fizetnek. Makó a rideg visszautasításra perrel válaszolt, kártérítést követelve a törvényszék útján. Perét minden valószínűség szerint megnyeri s az államvasutaknak mégis fizetni kell.

UJDONSÁGOK.

A Kereskedő-Társulat polgári iskolája.

A miniszter kívánsága.

Debreczen, június 5.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úgy látszik nem tartja elsőrendű és fontos tanügyi kérdésnek, hogy Debreczenben végre valahára felállítsák az első polgári fiúiskolát. Erre vall legalább az a leirata, melyet a Kereskedő-Társulat által tervezett polgári iskola ügyében Csányi Viktor tanfelügyelőhöz intézett.

Csányi Viktor tanfelügyelő ugyanis jelentést tett a miniszternek a Kereskedő-Társulat által tervbe vett polgári iskola felállításáról, kérve a miniszter hozzájárulását, illetve az engedély megadását. A miniszter azonban az engedély helyett egy terjedelmes leíratot küldött Csányi Viktorhoz, melynek legfontosabb része az a kérdés, vajjon a Kereskedő-Társulat 1868-ban jóváhagyott alapszabályaiban ki van-e fejezve világosan az, hogy a társulat polgári iskola fenntartására is alakult? Vagyis a megalakuláskor precizizálták-e az alapszabályokban azt, hogy a társulat esetleg polgári iskolát is fenn fog tartani.

És mert a miniszter kérdése aligha van benne a Kereskedő-Társulat alapszabályaiban — úgy látjuk, hogy az iskola ügyét veszedelem fenyegeti. Mert ha a miniszternek szándéka volna az engedély megadása, úgy keresztkérdések nélkül teljesítené a Kereskedő-Társulat óhaját. Különböztetve kíváncsian várjuk, hogy Csányi Viktor ismételt felterjesztésére mi lesz a miniszter válasza? Ez fogja eldönteni a polgári fiú iskola sorsát.

Debreczeni kereskedők adója.

A Kereskedő-Társulat ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 5.

Alig fejezte be adóarányosítási nagy munkáját az ipartestület, tegnap ime a kereskedők is kifejezetten elhatározták, hogy, amennyiben lehet, belemennek a pénzügyigazgató által ajánlott adóarányosításba.

A Kereskedő-Társulat választmánya tegnap délután öt órakor ülést tartott e tárgyban. A Társulat disztermében lefolyt gyűlésen Zádor Lajos elnökölt s megjelent a választmánynak majdnem minden tagja. A választmány először is tudomást vett arról, hogy a pénzügyigazgató megküldötte az arányosítási tervezetet, valamint a kereskedők régi adólajstromát, melyből az önadóztatás szükségessége nyilvánvaló.

A választmány ezután alaposan meghányta-vetette a tervezetet. Kétségtelen meggyőződést szerzett arról, hogy

az arányosításnak itt van a tizenkettődik órája.

A tárgyhöz történt hozzászólások, az eddigi tapasztalat, mind amellet tanuskodnak, hogy az arányos **adót** okvetlenül rendezni kell.

Ezek alapján, hosszas tanácskozás után kimondta a gyűlés, hogy általánosságban elfogadja a pénzügyigazgató javaslatát, azt követendőnek s elfogadandónak véli és saját hatáskörében mozgalmat indít a kontingentalás ügyében. Más kérdés, hogy a kereskedők hajlandók lesznek-e belemenni a munkát keresztülvitelebe? Mindegy, a társulat megkezdte a munkát, s ha kereskedőink lerázzák a féltékenységi, üzletirigységből származó skrupulusukat, *el kell fogadniok* a választmány határozatát.

A munkálatot e hó 15-ik napjáig be kell fejezni. A Kereskedő-Társulat tehát az idő sürgősségénél fogva már vasárnapra összehívja az első szakosztályt. Ez első értekezettől függ jóformán az arányosítás sorsa, mert ha ez elfogadja a javaslatot s belemegy a részletes tárgyalásba, önként követik majd a többiek is.

A terv szép; meg kell valósítani.

Schneller százados temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 5.

Schneller Károly honvédszázados kezelőtisztet, a ki tegnapelőtt, nem tudni miért, öngyilkosságot követett el, tegnap délután helyezték örök nyugalomra. A temetésre kivonult a 3-dik honvéd gyalogezred egy diszszázada s megjelent a házi ezred zenekara is, mely gyászindulókkal kísérte végső útjára a halottat.

Ott volt valamennyi debreczeni hadosztály tisztikara, *Kafka* Ignác dandárnok-tábornok s számos katonai és polgári notabíltás. A gyászleppellel bevont dobok tompán peregtek, a hosszú kecsisorban csupa könyves arcot lehetett látni: mindenki sajnálta a szerencsétlen századost.

A Péterfiai 80-ik számú gyászház udvarán a tanítóképezdészek énekkara énekelte el a 90-ik dicsőretet. Majd az ispotály lelkésze, Könyves *Tóth* Kálmán mondott megható halotti imát és bucsuztatót. Ezután megindult a gyászos menet a Péterfia-utcai temetőbe, hova azonban a katonaság nem ment be, hanem megállott kint a temető körül. A sírnál a kántus énekelte két gyászdalt s azután leeresztették a holttestet a sötét föld mélyébe, a hol már nem fáj semmi, semmi.

A temetést kísé ő menet szomorú gondolatokkal tért vissza a városba. A honvédkaszárnya előtt megállott a katonazenekar s gyászindulót adott elő, melynek hangjai a tisztét vesztett ezredet siratták. Itt bevonult a honvédszázad, a közös ezred zenekara pedig hazament a kaszárnyába. A temetést Gebauer temetkezési intézete rendezte.

* **Székely egyesület Debreczenben.** A tél óta, midőn a Csokonai-kör felolvasást rendezett a székely akció érdekében és vendégül látta a székely ügy buzgó apostolait, a különböző hivatásban városunkban élő székelyek kezét fogva az erdélyiekkel, pro-

pagandát esináltak annak az eszmének, hogy alakítsák meg az anyaországban az első székely egyesületet a mi városunkban. Az üdvös eszme oly annyira megérlelődött, hogy legközelebről megtartják az alakuló gyűlésüket, a melyre meg lesznek hívva személyesen mindazok, a kik közéletünkben szerepet visznek s a hazafias mozgalmak támogatásától nem zárkoznak el. — Az alakítandó egyesület célja: a székelység erkölcsi és anyagi támogatása egyrészt. Másrészt pedig a Debreczenben és a vidékén lakó székelyek és erdélyiek ez uton is módot és alkalmat keresnek a közvetlenebb érintkezésre és az együttes munkálkodásra, de készséggel befogadják körükbe a székely barátokat a nélkül, hogy nagyobb áldozatot igényelnének, mert mint hírlik, a kultúrság díját egy koronában kívánják megszabni. Örömeztől csatlakozunk a mozgalomhoz s tőlünk kitelhetőleg pártolni fogjuk az üdvös eszmét.

* **A Debreczen—fehértemplomi állami út.** A Debreczen—fehértemplomi állami út debreczeni útjárója, mint *Latinovits* Mihály főmérnök jelentette, megromlott. A makadámburkolatot fel kell cserélni, a mely 1600 korona költséggel jár. A tanács az állami főmérnök jelentése alapján az út kiigazítását elrendelte s az 1600 koronát a házipénztárból kiutalta.

* **A sertésvásártéri rakodó megnyitása.** A debreczeni sertéshizlalók hónapok óta hiába várták az új sertésvásártéri rakodó megnyitását. Jogos panaszuknak és aggodalmuknak egy ízben már lapunk hasábjain is kifejezést adtunk. Most, a mint értesülünk, a régóta húzódó megnyitás ügye mégis csak dűlőre jut. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis értesítette Debreczen város tanácsát, hogy az új sertésvásártéri rakodó műtanrendőri bejárását *június 11-ére állapította meg.* A tanács a műtanrendőri bejárásról képviseltetni fogja magát, a közigazgatási bizottság részéről pedig *Nemes Kálmán* és *Latinovits Mihály* vesznek azon részt. A debreczeni sertéshizlalók régi jogos vágya meggyeljesedésbe a rakodó megnyitásával.

* **Elhalasztott tornavizsga.** — Tudatjuk az érdeklődő közönséggel, hogy a debreczeni állami főreáliskolában a tornavizsgálat nem június 8-án, mint a nyomtatásban közzétett vizsgálati sorrendben közölve van, hanem egy héttel később, június hó 15-én, vasárnap délután 5 órakor lesz a főreáliskola udvarán. — Debreczen 1902. június 5-én. — Az állami főreáliskola igazgatósága.

* **Működik az adóprés.** Panaszkodunk súlyos közgazdasági viszonyokról, de azért az adókat mégis fizetjük. Ez tünt ki *Fauszt Elek* pénzügyigazgató jelentéséből, a ki a múlt havi adófizetésekről tett jelentést. Debreczen polgárai e súlyos köteletségnek jól megfeleltek május hónapban is. Befolyt ugyanis egyenes adóból 163,108 kor., bélyegilletékből 32,027 kor., jogilletékből 18,193 kor., dohányjövődékből 147,960 ko-

rona. Adófizetés halasztásért 21 kérvény érkezett be a pénzügyigazgatósághoz. A beszélő számok elmondják, hogy az adóprés jól működött, a pénzügyminiszter meg lehet elégedve Debreczennel.

* **Debreczen egészségügye.** *Sárváry Gyula* tisztii főorvos a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén tett jelentést a város múlt havi egészségügyi viszonyairól. A főorvos jelentése szerint az egészségügyi viszonyok *májusban kedvezőlenebbek voltak, mint áprilisban.* — Ennek oka a hideg tavaszi időjárás és a nagy mértékben grasszáló kanyaró járvány volt. Legtöbb áldozatot ez szedett, noha terjedése ellen a legszélesebb körű intézkedéseket megtették. A főorvos jelentése szerint a járvány még most sem szűnt meg teljesen. Jelentése kapcsán beterjesztette a főorvos a közkörház egy éves jelentését is, a melyet a belügyminiszterhez fognak felterjeszteni. Ugy ezt, mint az egészségügyről szóló jelentést a bizottság tudomásul vette.

* **Meglopott festő.** Nagyon megbánta *Kiss József* napszámos, hogy hetesnek *Weisz Dávid* festőhöz beállott. A mezei munkánál kevesebb szorgalommal is többet remélt megkeresni, mint amennyit a festékes kannák hordásáért kapott. Közölte is bánatát gazdájával, aki azonnal kifizette és elbocsájtotta a munkakerülőt. *Kiss József* pedig eltávozott, de előbb volt gazdája eseteiből mintegy huszonhat korona értékűt összezsomagolt s azzal nyomtalanul eltűnt. A rendőrség körözi a tolvaj napszámost.

* **Elhunyt urinő.** Tegnap hajnalban örök álmra hunyta le szemét *Weisz Sándorné*, a debreczeni uriaszonyok egyik legjótékonyabbika. Halálát rövid betegség előzte meg s gyászoló családját, valamint kiterjedt rokonságát nagyon megdöbbentette gyorsan bekövetkezett halála. A halálesetről gyászjelentést tegnap adott ki a család. Az elhunyt urinő temetése holnap délután lesz a *Piac-utca* 63-ik számú gyászháztól. Halotti bucsuztatót *Krausz Vilmos* főrabbi fog mondani.

* **Támadás egy fejszével.** Nagy ribilitót okozott tegnap délután egy részeg munkás, *Mészáros Mátyás* garázdálkodása a *Csemete-utczán.* A jól fel-palinkázott atyafi minden ok nélkül neki ment a *Jeremiás Ferenczné* négy éves gyermekének s azt egy bottal irgalmatlanul püfölni kezdte. A gyermeke védelmére oda sietett *Jeremiásné* szintén bottal támadta meg, a ki a dühöngő elől kénytelen volt szobájába zárkozni. A neki vadult ember ekkor már fejszét ragadott s először az ablakon akart a megrémült asszony közelébe jutni, minthogy ez nem sikerült, az ajtónak rondott. Szerencsére a ház lakói eltávolították és lefegyverezték a dühöngőt, akit a rendőrség fog tetteért felelősségre vonni.

* **Börtönügyek állása.** A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén *Galánffy János* királyi ügyész terjesztette elő jelentését a börtönügyek állásáról. A királyi törvényes fogoly állománya a múlt hónapban 153 volt. A rabmunkából 328 korona folyt be. A királyi ügyész jelentését a közigazgatási bizottság tudomásul vette.

* **A Dóczy-juniális.** Napsugaras, szírbontó júniusban, holnap este juniálisoznak a Dóczy-intézet növendékei. A kedves leánysereg tavaszi mulatsága mindig nagy közönséget vonzott a Dobos-pavillon tüzete mébe. A növendékek már délután 2 órákor kiennének az erdőbe s a zöldben tartják tulajdonképpen juniálisukat. A tánc este 8 órákor kezdődik s a zenét elsőrendű cigány szolgáltatja. Belépődíj 1 korona. A mulatságnak dr. Matolcsy tanár a főrendezője. Rajta és tanítványain kívül a főiskola felsőbb diáksága is erősen készül emelni a juniális sikerét.

* **Csendőrőrsök szaporítása.** A harmadik csendőrkerület negyedik szárnyparancsnoksága átiratban értesítette Debreczen tanácsát, hogy a debreczeni csendőrség létszámát 5, a csegei őrsét 4, a nádudvariét pedig 1 legénynyel emelte fel. A csendőrség létszámának felemelését közbiztonsági okok tették szükségessé.

* **Eljegyzés.** Somossy László, a debreczeni Donogán és Somossy cég tagja eljegyezte Dr. Závery Sándor, budapesti orvos szép és nagyműveltségű leányát, Leonát. Az eljegyzéshez a rokonok, barátok és jóismerősök őszinte szerencse-kívánatai fűződnek.

* **Szerkesztőségéből.** Szebenyei József hirlapíró, szerkesztőségünk kötelékéből eltávozott Helyét Gál Zoltán, a fiatal újságírói generáció egyik rokonszemes és talentuos tagja foglalta el.

* **A tanári kör évzáró gyűlése.** A debreczeni tanári kör f. hó 8-án vasárnap délelőtt 10 órákor tartja évzáró gyűlését az ev. ref. kollégium kistanácstermében. A záró gyűlésre a kör vidéki tagjai közül a nyíregyháziak testületileg jelennek meg, sőt felolvasást is két nyíregyházi tanár fog tartani, név szerint: *Porulovszky Pál* és *dr. Victorisz József*. Az előbbi az iskolai könyvek anyagáról és stílusáról értekezik, az utóbbi a társadalom és középiskolai tanárok viszonyáról. A gyűlést társas ebéd követi, melyet a tanári kör rendez a nagyerdői pavilonban, a vendégeket hívtott nyíregyháziak tiszteletére.

* **Iparostanonczok remekmunkája.** Az ipartestület lakatos és bádogos szakosztálya már régebb idő óta megköveteli felszabadulandó tanonczaitól, hogy segédde szabadittatásuk előtt próba-mesteri munkát készítsenek. A régi czéhek alkotásainak maradványai közül a remekbe való dolgozás mindenestre méltó arra, hogy megmaradjon a segítség követelményeként. Az ipartestület szívesen egyezett bele a bádogosok és lakatosok emez rendelkezésébe, sőt elhatározta azt is, hogy a kiterjeszthetőség határain belül a többi szakosztályokkal is igyekszik elfogadtatni azt a tervet. A csizmadiaik tegnapi gyűlésükön már el is fogadták az előljáróság ez irányu előterjesztését. Sok iparnemre azonban nem lehet kiterjeszteni ezt a követelményt, mert például ki mondja meg, hogy mi volna a borbélyok remekmunkája? Az iparosok különben tervbe vették azt is, hogy a felszabadult tanonczoknak ily módon előállított diszmunkáit visszatartják, s ezeknek összesége, mint külön szak fog szerepelni az évenként tartatni szokott

karácsonyi iparállításon. Szép, komoly terv ez, vajha megvalósulna!

* **A theologia új dékánja.** A debreczeni főiskola theológiájának tanárkara e héten tartotta dékánválasztó gyűlését. *Csiky Lajos* prodékán utódja egyhangulag dr. *Erdős József* lett, a hittanszaki akadémia legtudósabb professzorainak egyike. A hír egyházi, mint világi körökben a legnagyobb meglepéssel találkozott.

* **Az iparos ifjak választmányi gyűlése.** Az iparos ifjak önképző egyesületének választmánya tegnap este 8 órákor ülést tartott az ipartestület nagytermében. A tárgysorozatra folyó ügyek elintézése volt kitűzve. Ezeknek elintézéséről gondoskodott az ülés, melyen a vigalmi bizottság tagjait is megválasztották.

* **Öngyilkossági kísérletet** követett el néhány nap előtt Szilágyi Erzsébet. Künn, a Sesta-kertben, valami nyári konyha-féle épületben felakasztotta magát. Azért keseredett el a máskor vidám leányzó, mert az édes anyja megakarta fosztani a cselédpályától. Ámde a sors nem úgy akarta, hogy Szilágyi Erzsébet ilyen csekélység miatt kimuljék az árnyékvilágból s a gyors segítség, az orvosi segély és a kórházi gondos ápolás most már teljesen visszaadták az egészségét s holnap már vigan dalolhat a konyha mellett.

* **Versenykuglizás.** A kereskedő ifjak vasárnap, 8-án, saját kerthelyiségükben nagy díjas kuglizást rendeznek, a hol az egyesületi tagokon kívül vendégeket is szívesen látnak. A verseny már délelőtt 10 órákor kezdetét veszi; friss sör és hideg ételekről Márkus Jenő vendéglős gondoskodik.

* **A tegnapi halottak.** Az anyakönyvi hivatalhoz a tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be: *Schneller Károly* ev. ref. vallású, 56 éves, honvédszázados; *Dávidházy Andor Géza* ev. ref. 15 hónapos csecsemő; *Weisz Sándorné* 47 éves izr. háztartásbeli; *Vadon Zoltán* 23 éves ev. ref. ügyvédjelölt.

* **A Tornaegylet vakációja.** A Torna- és Kerékpáros Egyesület „Erő, Erély, Egyetértés” csarnokában a nyári hónapokban nem lesz vakáció. A nap izzó sugarai elől majd odamenukelhetnek azok, a kik a testedzést többre becsülik az erdei játékoknál. A csarnokban hideg zuhanyok is vannak s azokat bármely tag díjtalanul használhatja. A két hónapos nyári szezonra külön is sokan iratkoznak be, annál is inkább, mert a tagdíj mindössze két korona ez időtartamra. Áll ez különösen az ifúságra, mely tömegesen iratkozik be az egyesülebe.

* **Debreczen népesedési mozgalmá.** A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén Sárváry Gyula dr. főorvos számolt be a május havi népesedési mozgalmáról. Született 101 férfi, 115 nő összesen 216. Meghalt 103 fi, 75 nő összesen 178. Házaszágra lépett 56 pár. A főorvos jelentését tudomásul vették.

* **Örömkönyvek.** — Mért vagy olyan nagyon érzékenyülve, kicsikém? — kérdezi a vőlegény menyasszonyától.

— Hogyne lennék érzékenyülve, kedvesem? Még nincs két hete, hogy a mama így szólt hozzám: „Te leány, olyan buta vagy, hogy nincs az a szamar, aki megkérné a kezedet!” S ime, ma már menyasszonyod vagyok.

* **Kollokválnak a jogászok.** Czimnek hangzatos, a valóságban félelmetes ez a három szó. A ki úgy véletlenül a főiskola felé vetődik, elbámul a porták szokatlan élenkségén. Több ott a hallgató most, mint az előadások dandár-idejéje. Sűrűn, napról-napra folynak a kollokviumok. Az eddigi eredmény általában igen szép és tanárokat, diákokat egyaránt kielégítő. Ha mégis akad egy-egy szomorú arc, letört alak, az csak az örök tanúságot, az ős jogászi hanyagság eredményét példázza. A kollokviumok e hó 20-ik napjáig tartatnak. Huszadikán megkezdődnek az alapvizsgák s folynak három napon át reggel hét órától esti hatig. Az erdő teli van tanuló jogászokkal, kik a viláklák mögött, a fasorok árnyékában megoidják a jus publicum és privatumot.

* **Szücs Eszter katonaköteles.** A lápok hazájában, Nagy-Ecseden valami husz esztendővel ezelőtt piros csőrű gólyamadár szállott le a Szücs Bálint uram portájára és ott hagyott egy eleven, szöszke gyerekembert. A pöttömnyi jószág azóta szépen felnevelkedett, s most sor alá hitták Szücs Józsefet. Mert az anyakönyvben József névre volt beírva az újszülött. Most aztán rekrutának hívták — hivogatták, de hasztalanul idézték, mert Szücs József hogy, hogy nem, eltűnt a föld színéről. Utóbb kislát: Szücs József meg sem született, legalább a Szücs Bálint házában nem. Ott egy piros arcú, kökényszemű, Eszter nevű leányzó látott annak idején napvilágot, a kit tévedésből irtak be Józsefnek. A debreczeni püspöki hivatal tegnap intézett kérvényt a miniszterhez, hogy rendelje el az anyakönyv kiigazítását.

* **Kedvezmény a helyi vasuton.** A Debreczeni Torna- és Kerékpáros-Egyesület tagjai nek a helyi vasut havi 4 koronáért bérlet jegyet ad, mely az összes vonalokon használható. A bérlet bármely napon kezdhető meg s a jegyet a vasuti ellenőrnél kell megrendelni. E kedvezmény bizonyára szintén hozzá fog járulni ahhoz, hogy az egyetek nagy áldozattal felszerelt, és nem mint a multkor egyik helyi lapban olvastuk, a város költségén épült Sportterén az egyleti élet minél elevebb legyen.

* **A város művészaövendéke.** A városi tanács tegnap tartott ülésén döntött a 600 koronás művészi ösztöndíj ügyében. *Dávid Endrének* ítélte oda szavazat többséggel. Ugy tetszik, hogy a tanács ezuttal felületesen gyakorolt kritikát ebben a fontos művészi kérdésben. Több pályázó árult el nagyobb talentumot *Dávid Endrének*, a kinek kis szobra nem igen mutat sem erős tehetségre, jövődjé fejlődésére sem nyujt elég biztosítékot.

* **Shiratóri képeslapjai Shiratóri** Khurikaciról, a japán egyetem tudós tanáráról és Debreczennek nemrég távozott érdekes vendégéről az emlékek egész legendája maradt hátra városunkban. Ma már nem aktuális ugyan egyik epizódja sem, de hogy megmutassuk Shiratóri szívéhez, elmondjuk az alábbi apróságot. Shiratóri elutazása előtti napon, pünkösd hétfőjén a Bikában ebédelt és néhány képeslapot akart hozatni. Az üzletek azonban zárva voltak s Shiratóri szörnyen buslakodott mindaddig, míg a Bika derék vendéglőse, megtudván a szo-

moruság okát, elő nem hozatta képeslap gyűjteményét. Shiratóri négy speciálisan debreczeni, illetőleg hortobágyi képeslapot választott ki, melyek közül kettőt japánul írt meg s hazaküldött, egyet németül írt Berlinbe, a negyediket francia szöveggel Lyonba küldte. Shiratóri fizetni akart, de a vendéglős nem fogadott el pénzt. A tudós japán szörnyen hálás volt a szívességért s jutalmul igen érdekes japáni emléket adott a Bika vendéglősének.

Kiss Adolf kérelme. Az Emke kávéház tulajdonosa Kiss Adolf kávéskérvényt intézett a városi tanácshoz tegnap. Azzal a kérelemmel fordul a tanácshoz, hogy engedtesék meg neki üzlethelyisége előtt a nyári hónapokban asztalok felállítását. Délután öt órakor rakná ki ezeket az asztalokat s délelőttre, a mikor a piacon nagyobb a forgalom, rendszeresen bevitelné. A tanács hihetőleg kedvezően fogja elintézni a jóra való kávéskérvényt nem épen fontos és akadályokba egyáltalán nem ütköző kérvényét.

A tanfelügyelő az iskolákról. Csánky Viktor tanfelügyelő most fejezte be évvégi iskolalátogatási körútját. Bejárta többek között a tanyai iskolákat is. Megvizsgálta a tanítások eredményét és minden iskolában teljes megelégedésnek adott kifejezést.

Debreczen a múlt hónapban. Debreczen város közigazgatási bizottsága tegnap délután ülést tartott, a melyen a távollévő Puky Gyula főispán helyett Simonffy Imre polgármester elnökölt. A gyűlésen először a polgármester számolt be a város múlt havi állapotáról. Május hónapban lefartóztatott a rendőrség lopás miatt 3, rendőri kihágás miatt 275 egyént. Eltolonczoltak 90 egyént. Iparigazolványt az elmúlt hónapban 37 iparos nyert. Az adóprés megfelelőleg működött. Állami adóban 135,730, községi pótdobban 36,218 korona folyt be. A város közállapota a rendes volt, nevezetesebb feljegyzésre méltó esemény nem történt.

Egy érdekes feljelentés. A tegnapi közigazgatási bizottsági ülés egy érdekes feljelentéssel foglalkozott. A feljelentés, melyet Simon Gizella, a debreczeni árva-zék gyámoltja nevében adtak be a belügyminiszterhez, azért érdekes mert érthetetlen. Furfangosan van a kérvény megszerkesztve s a debreczeni árva-zéket vádolja, de hogy mivel, azt maga a feljelentő sem tudja kibogozni. A régi rendszert bírálja a feljelentő igen hosszasan és terjedelmesen s végeredményül Bészler Károly ellen emel vádakát. A naiv feljelentést, a melynek alig van alapja, Kaffka miniszteri tanácsos leküldte a közigazgatási bizottsághoz, a mely azonban nem igen tud vele mit csinálni. A vizsgálatot már félig meddig befejezték az ügyben, de abból is csak az derült ki, hogy Simon Gizella érdekében minden alap nélkül okvetetlenkedik valaki a belügyminiszternél. Az egész ügyben az a kellemetlen, hogy Debreczen egyik legjellemesebb tisztviselőjét huzdolták meg a miniszteriumban. — Özetlen és becsületes munkának minönesetre furcsa jutalma ez.

Ma, pénteken este az Otthon (Sas-u. 2. Régi Vilmos) helyiség kertjében „Szegedi halászlé” lesz felszolgálva. Friss csapolású Dréher-sör. Válogatott étlap. — Reggeli zóna, állandóan nagy választék. Hetenként háromszor zene.

A Tisza folyó halászatáról, még élve érkezett halak kerülnek elkészítésre a Dréher-sörösarnok konyhájában. Különböző ízletes halak készítettnek el és ma, pénteken egész nap, ugyszintén este is kaphatók. Este a Magyar testvérek hangversenye. Az árnyas nyári kertben jeges italokat szolgálnak fel.

TÁVIRATOK.

Méregkeverő apa.

Nagy-Kanizsa, június 5. A gyermekei megmérgezésével vádolt Laskay bünperének tárgyalását ma kezdték meg őrési érdeklődés mellett. A tárgyalási terem zsufolásig tele van hallgatósággal. Mikor az elnök megkérdezte Laskayt: bünösnek érzi-e magát, határozott hangon jelentette ki, hogy nem

— Asszony tesz olyat csak, felelte nagy önérzettel.

Majd elmondta, hogy vizsgálati fogása alatt sokszor kérte szabadlábra helyezését. Előállította volna a bünöst. Meg van győződve, hogy az a bünös, a ki a névtelen leveleket írta, a melyben őt feljelentették.

Elnök: Igaz, hogy mérgezett vizet adott be a gyerekeknek?

Laskay: Pletyka az kérem!

Elnök: Hát Margit orrába miért fujt port?

Laskay: Sebes volt az orra, pudert fujtam be. De arzént soha sem láttam a házamnál.

Elnök: Miért adott Margitnak olyan cseresznyét, a melyet kiköpött?

Laskay: Permetezett fáról szedheték azt a cseresznyét. Keserű volt, azért köpte ki.

Laskay ezután elmondta, hogy Hermann Vinczénéhez nem fűzi lángoló szerelem. Anyát akart gyermekeinek adni. De a tanúk azt vallják, hogy bomlott Hermanné után. Hermanné fivérének mondotta, hogy 20000 forintot biztosít az asszonynak, ha hozzá megy feleségül. De Hermanné azt válaszolta, hogy nem adja el magát Erre Laskayt válaszolta, lesz még több pénz is, a gyermekeim meghalnak. A vallomás nagy feltűnést keltett. — A tárgyalás tovább folyik.

Az angol-bur béke.

London, június 5. Kitchenert, a ki eddig csak altábornok (lieutenant) volt, tábornokká léptették elő.

Pretória, június 4 Fokföldi jelentések szerint ott a helyzet nagyon ki-elégítő. Napról-napra sok harcos jelentkezik, hogy megadja magát.

Irhangok a békéről.

Dublin, január 5. Az „Irish Independent” az Ir liga lapja, a békéről írva azt mondja, hogy az angolok diadala a történelem legszörnyetesebb folta, amelyet még csak Irország leigázása mul felül a gyalázatosságban.

Krüger beteg.

Brüsszel, június 5. A Petit Bleu azt jelenti Utrechből, hogy Krüger elnök rosszul van és ágyban fekszik.

A legyőzött burok.

London, június 5. A Times értesülése szerint a békeszerződésbe záradékot függesztettek be, a mely szerint a burok beismerik teljes vereségüket, a kapituláció főokául fajuk megmentését hozzák fel.

HIREK.

Éjjeli posta.

× **Egy kakas öröksége.** Portugáliában meghalt egy özvegy Silva nevű asszonyság, a ki minden vagyonát — a kakasára hagyta. A tollas gavallér nem is sejtje a nevezetes szerencsét, mely őt érte, de bizonyára feltűnhetett neki az, hogy egy napon megjelent a baromfiudvarban egy komité, a mely a kakast arany kalitkába zárta. Így rendelte ugyan özvegy Silva asszony testaméntuma. Az elhunyt igen jószágos asszony volt, a ki sokat tett a város szegényeiért, de volt egy rögeszméje, a mitől el nem lehetett tántoritani. Azt hitte, hogy elhalt urának a lelke a kakasba költözött. Becézte is az állatot, sőt mint „urát és parancsolóját” tisztelte is. A kakassal töltötte el egész idejét, elvitte magával látogatóba, templomba és sétáira. Hóbortja az utóbbi időben annyira fokozódni kezdett a baromfiudvar tyukjaira, a melyeket vetélytársainak tekintett. — Végrendeletében azt hagyta meg, hogy a kakast arany kalitka zárják és sohse engedjék a tyukok közé.

× **Egy játékos sorsa.** (Éjjeli express tudósítás.) Belgiumban, Turinban most sokat beszélnek egy játékosról, a kinek viszontagságai ugyancsak följegyzésre méltók. Egy Monti nevű, születésére nézve korzikai francia nyugalmazott kapitány, a becsületrend lovagja, két hónap óta állndó vendége volt a turini kaszinónak. A házardjátékban elvesztette minden vagyonát. A szálloda tulajdonos, a ki nyugtalan volt, 20 nap előtt átnyújtotta vendégének a számlát. A kapitány azt felelte, hogy Párizsból pénzes levelet vár s ha az megérkezik, fizetni fog. Aztán a kaszinóba ment s 60 frtot kért kölcsön, hogy azzal próbáljon szerencsét. A szerencse nem kedvezett és a 60 frank is odaveszett. Visszatért a szállodába és bejelentette, hogy elutazik; később utána néztek s látták, hogy a kapitány szobájának mennyezete fel van törve. Fölmentek a padlásra és megtalálták Montit lepedőbe burkolva hol már tizennégy nap óta koplalt. Buvóhelyére csak kevés vizet vitt magával. Az volt a szándéka, hogy éhen veszi el magát. A boldogtalan kapitányt az éhség annyira elgyötörte, hogy már nem tudott felvilágosítást adni arról, hogy és mikép határozta el magát az öngyilkossági kísérletre.

× **Az iszákosság ellen.** — (Éjjeli express tudósítás.) Parlamenti bizottság ült össze, hogy törvényt alkosson az iszákosság ellen. Tegnap már meg is állapodtak a hozandó törvény

főbb pontjai iránt, melyek a következők: Az állam támogat minden egyesületet, mely az iszákosság terjedésének megállítására alakul. Az olcsó sör adóját el kell törölni. Részegség semmiféle büntetésnél nem lehet enyhítő körülmény. A pálinkamérések száma korlátozandó. Tilos a késő esti és kora reggeli órákban pálinkát kimérni. — Negyedliternél kevesebb pálinka ki nem adható. Szigorú büntetés szabandó arra, aki 16 évesnél fiatalabb embernek pálinkát ad, vagy elad. A teljesség kedvéért megjegyezzük, hogy mindezt Berlinben és nem Budapesten határozták el.

× **Natália végrendelete.** (Éjjeli express tudósítás.) A napokban a lapokat az a hír járta be, hogy Natália egész vagyonát egy kolostorra hagyományozta. Most ezt a hírt — mint nekünk Belgrádból táviratozzák — az ottani lapok megczáfolják és hozzátesszik, hogy Natália már régebben végrendelezett és 5 millió frankot érő vagyonát fiára, Sándor királyra hagyományozta.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Láz elleni szer. Egy citromot több darabra metszünk és egy pohár vízben sűrűre főzzük; ez a savanyu főzet állítólag a chinint is felülmúlja hatására.

Butorokat úgy fényesítünk, hogy egy lat alkanna gyökeret 4—6 evőkanálnyi lenolajjal egy bögrében felforraltunk. Mikor kihűlt, bekenjük vele a butorokat s 24 óra múlva letöröljük. Vagy pedig vegyünk egyenlő mennyiségben borszeszt, terpentintolajat és hamuzsirt, ehhez a vegyületekhez pedig tegyünk egy kevés fehér viaszot és keverjük jól el. Ezt a vegyületet szivacsral rákenjük a butorra és flanell darabbal letöröljük.

Azt a fejfájást, mely a gyomor megrontásának következtése, sokszor az által szüntetjük meg, hogy reggel éhgyomorral 10—12 darab aszalt fenyőmagot egy pohár vízzel beveszünk és ezt többször ismétljük.

CSARNOK.

Az őrangyal.

— Regény. —

Írta: **Thán Gyula.**

(Folyt.)

Kocsikon és vonaton érkeztek a vendégek. Egész délelőtt valóságos népvándorlás volt a kastély kertjében és termeiben. Özönlött a diszes vendégsereg Jolán mosolyogva, boldogan fogadta az érkezőket, a kik közül különösen a nemes ifjúság vette körül s a kedves leány hallhatta a bókok egész özönét.

A kápolnai lakosság is megmozdult. Ünneplőbe öltözött mindenki. Tudták nagyon jól, hogy mi történt. Tudták, hogy a nagyszony és Bogáti Péterné nemcsak megbeszéltek egymással, de meg is szerették egymást. Ebből már sejtették, hogy ha a rossz kimenetelű perben valami rövidséget szenvedett is a nagyszony, most már majd csak elsimulnak a félreértések és kárpótlást kap a nagyszony.

Jolán maga járta be a nevezetesebb kápolnai családokat. Volt nagy meglepetés. Azt se tudták, hogy a kedves leányt hová ültessék. Másnap már mindenfelé azt beszéltek, hogy a nagyszony kisasszony egy földre szállott angyal. Be is tudta ő hizelegni magát mindenki kegyébe nyájas, kedves, szeretetreméltó modorával, előzékenysége, finomsága, udvasiasságával, különösen pedig nemesszivűségével.

A kápolnaiak közül számtalanon elmentek a nagyszonyhoz és elmondták neki, hogy milyen aranyos leány az a Jolán kisasszony.

— Most tudjátok! — volt a nagyszony válasza. — Bizony vétkeznének, ha szeretettel nem vennének körül. Nekem még az életemet is megmentette.

Nem hagytak békét a nagyszonyoknak, amíg el nem mondta, hogy miképpen mentette meg az életét. Ennek is híre jutott. Tudta az egész község. Bánták szörnyen, hogy a legelső pillanatokban felhevülten rontottak ellene. De most jóvá akarják tenni a nagy hibát. Minden asszony, leány leszedte kis kertjük virágát s kosárba rakva vették a karjukra s azzal mentek az ünnepély napján délután a Bogáti kastély kertjébe, ahol a nagy utakon sűrű sorban állították fel a népmulatsághoz szükséges sátrakat.

Örült és boldog volt a községben mindenki.

— Folyt. köv. —

Legdusabb választék a legújabb mosó női ruha-szövetek

minden fajából, ugymint:

- 80 cm. széles selyem Lyones sima, ajouros modern színekben.
- 80 cm. széles „Duches“ fulard-selyem hatással.
- 80 cm. széles vászonszerű divatos finom szövetek.
- 80 cm. széles batistok, pikék, fehér, színes, simán és ajourral.
- 80 cm. széles legszebb Perkálok, Madapolánok.
- 80 cm. széles Zefireó 40 fillértől feljebb.
- 70 cm. széles remek Tennis-szövet 40 fill., Csálány-vászon 30 fillér.

Turista-íngék.
KARDOS LÁSZLÓ

Debreczen, Kossuth-utca 9.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a Szent-Anna- és Piacz-utca sarkán — egy negyed század óta fennálló hírlap-, játékkártya és sorsjegy árudámat továbbra is saját felügyeletem alatt fentartom, hol is előző eny és pontos kiszolgálásról gondoskodtam — Üzletemben bel- és külföldi hírlapok előfizetést elfogadok. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve tisztelettel: Katz Jakab.

Debreczeni piac.

Június hó 2-3-án tartott heti vásár eredménye.

Buza: 17 kor 40 fill., 16-60 fill.
Kétszeres: 15 kor. — fill. 14 kor. 20 fill.
Rozs: 13 kor. 40 fill.
Árpa: 12 kor. — 11 kor. 60 fill.
Zab: 12 kor. 40 fill. — 12 kor. 20 fill.
Tengeri 10 kor. 60 fill. — 9 kor. 80 fill.
Köles: 8 kor. 7 kor. 80 fill.
Széna: 6 kor 20 fill. 3 kor. 20 fill.
Háj: 98—100 kor.
Zsir: 120 116 kor.

Ló- és szarvasmarha vásár.

Ló felhajtattott 870 drb., — ló eladatott 450 darab., Szarvas marha felhajtattott 950 drb eldatott 670 drb.

Sertés vásár.

Sertés felhajtattott 1250 darab — eladatott 876 drb. Kővér sertés kilója 92—00—96 fill.

A vásár lefolyása élénk volt.

Megérkeztek

a legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben, Tennis, Chiné és De laene szövetekben, napernyőkben

Szabó Lajos fiai czégnél,
Debreczen, Rózsátér.

BOROK.

Kitünő Hemoki vegyes fajbor, 1 liter 28 kr
Kitünő Ermelléki Rizling bor, 1 „ 35 „
Kitünő Magyarádi 1898. évi, 1 „ 40 „

A borok valódisága és tisztaságáért kezesiséget vállal

KONTSEK GÉZA

fűszer- és borkereskedő Debreczen,
Kossuth-u.

A legnagyobb debreczeni cipőraktár!

Nagyérdemű közönség!

A Löw Zsigmond és Társa czég

tudatja, hogy elérkezett az idő, midőn cipő árát oly olcsóra szállítja le, mire még eddig ezen a téren senki sem volt képes.

Nállam a mai naptól kezdve óriási választékban, mindenféle bőrből és formában készült legjobb minőségű

férfi-, női- és gyermek

CZIPŐK

bámulatos olcsó árban lesznek árusítva és felkérem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy egy próbavétellel ezen állításnak igaz voltáról meggyőződést szerezzen.

Löw Zsigmond és Társa

Főtér és Szent-Anna-utca sarok.

A legnagyobb debreczeni cipőraktár!

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 4 kr., 8 fillér.
Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges posta-bélyeg beküldetik.
Apró hirdetések előre fizetendők.

Gyermektelen házaspárt hásmesternek azonnal elfogadok. Vár-utca 8. szám.

Videki városba fodrász tanulónak egy jó családból való fiú, ki legalább 4 elemi osztályt végzett felvétetik Takács Ferencznél H.-Vámos-Péres.

Egy jókarban levő bicikli jutányos áron eladó. Czim a kiadóban.

Tóczós-kert I. j. 24. sz. ház kerttel, csemete fákkal, kerti veteményrel eladó.

SZENDRŐ SÁNDOR

zongora, hangszer-készítő és hangoló ajánlja legjobb gyártmányú **zongorait, hegedűit és pianinóit.** Javításokat és hangolásokat előnyös áron mellett eszközöl Szt.-Anna-utca 3. szám.

Vajat naponta frisset ajánlok 1 kilót 1 frt 20 krért. Deutsch Lajos Piacz-utca 38.

Szintartó legjobb kötött harisnyák feltűnő olcsó árban beszerezhető **MÁRTON GYULA** üzletében Debreczen, Bika-szálloda mellett. Harisnya fejleéseket elvállal.

Ut-utca 138. sz. ház kedvező feltételekkel olcsón eladó. Értekezhetni Polgári takarékszövetkezethetnél.

Egy kiló finom kávé 1 frt 6 kr. Főlegyházy János fűszer-, csemege-, bor-, ásványviz kereskedésében, Piacz- és Miklósu-utca sarkán.

Savanyu vízhez legjobb kerti vinkó kapható Főgel Ferencznel Hunyadi-utca 28.

Hat nyilas tanyaföld elsőrendű, közel az ebesi állomáshoz eladó. Értekezhetni Piacz-u. 7. sz. a tulajdonosnál vagy Zádor Lajos üzletében.

Modern 6 szoba, előszoba mellékhelyiséggel azonnal kiadó Szent-Anna-utca 48.

Eladó a város közvetlen közelében a Szepesén, uri lakkal és minden szükséges gazdasági épületekkel felszerelt 14³/₄ nyilas tanyaföld, lent a városban 3 szál nagy tölgyfa **gerenda** eladó. Értekezés **SZINAY GYULA** VAL Rákóczy-utca 15.

Ügyes női-ruha varrónő uri házakhoz ajánlkozik. Czim: Arany János-utca 20.

Szabász, ki már kellő gyakorlottsággal bír, a férfi-szabóságban jó munkás felvétetik. Czim a kiadóban.

Masszirozonő Budapestről ajánlkozik a reggeli és délutáni órákban. Czime Gyurkovits Józsefné, nagyerdei fürdőtelep.

Katonakeztyük tisztítását javítással együtt párját 8 krért, glase-keztyük tisztítását jutányos árért vállalom. Péterfia utca 37. sz.

Gyakorlattel bíró ügyvédjelöltet vagy ügyvédi irnokot keresek Dr. Mariska ügyvéd.

Kitünő borok.

Kadarka 1 liter . . . 28 kr.
Rizsiug 1 „ . . . 34 „
Ezerjő 1 „ . . . 40 „
Magyarádi 1 „ . . . 40 „

Váray József

fűszer- és borkereskedésében Debreczen, városi ujbérház, Piacz- és Simenffy-u. sarok.

Haszonbérbe adás.

A debreczeni református egyház iskoláztatási alapjához tartozó 362 kat. hold 1300 öl **Szepesi** földbirtok, mely most az Őri Mihály haszonbérletében áll, ugy nem különben az ugynevezett **Táblaház** utáni 21 hold 750 □ öl ondódi föld, amely most a Vilmányi Imre haszonbérletében áll s amelyek haszonbérleti ideje f. é. október hó elsejével lejár, ettől a naptól számítandó időre és pedig előbbi 12, utóbbi 6 évre, a gazdasági bizottság rendelkezése nyomán nyilvános árverésen, mely a ref. egyházi hivatal nagy termében folyó **június hó 9-ik napján hétfőn délután 3 órakor** fog megtartatni, külön-külön haszonbérbe adatik. **A részletes feltételek** az egyházi hivatalban a hivatalos órák alatt **Hódy Béla** levéltárnoknál megtekinthetők.

Debreczen, 1902 május 31.

Szinay Gyula,

a gazdasági bizottság elnöke.

ad. 6127 szám.

1902

HIRDETÉMÉNY.

Hajdúvármegye kir. tanácsos alispánja az 1902 évi május 30 án kelt 6127 számú rendeletével a Nagyvárad—Budapest törvényhatósági ut 3.4—41 klm. szakaszok, — továbbá a Debr. czeu—Budapesti törvényhatósági ut 21.1—22.4 klm. szak. **földfeltöltés** és a Debreczen—Nyiradonyi törvényhatósági ut **agyagolás helyreállítását** 9703. korona 50 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat fogamatossításának biztosítása céljából az **1902. évi június hó 14-ik napjának d. e. 9 órájára** Hajdúvármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kiüzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1902 május 30.

M. kir. államépítészeti hivatal.

KLYTHIA PUDER

a bőr ápolásához, az arcszín szépítésére és fimoztására. Legelegánsabb toilette-, bál- és szalonpuder, fehér, rózsaszín vagy sárga.

Vegyileg elemezve és jónak véleményezve **Dr. Pohl J.** I. cs. és kir. professor által **Bécsben.** Elismerő levelek a legjobb köröktől minden adaghoz mellékelve vannak.

TAUSSIG GOTTLIEB, cs. és kir. udvari toilette-szappanok és illatszerek gyára

= Bécsben. — Főraktár: Bécs, I. Wolzeille 3. =
Egy adag ára 1 frt 20 kr. Megküldés utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett. — Kapható a legtöbb illatszerkereskedésben, droguériában és gyógyszerárban.

Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárban.

P A R Á D I

Á S V Á N Y - V I Z

☛ kiváló gyógy- és borviz. ☛

Főraktár: DEBRECZENBEN,

Csanak Józsefnél.

Kapható ezenkívül minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.